

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Jaarrapportage Centrale Integriteitscoördinator BZK 2020

Versie 1.0

Datum 7 juni 2021
Status Definitief

1. Inleiding

BZK streeft naar een cultuur waarin bespreken, afspreken en aanspreken normaal zijn. Daarbij hoort het melden van (of vermoedens van) integriteitsschendingen en ongewenste omgangsvormen. Ook hechten wij groot belang aan openheid t.a.v. integriteit binnen BZK. Met deze Jaarrapportage Integriteitscoördinator BZK 2020 wordt een beeld gegeven van de stand van zaken van de integriteitsmeldingen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in 2020.

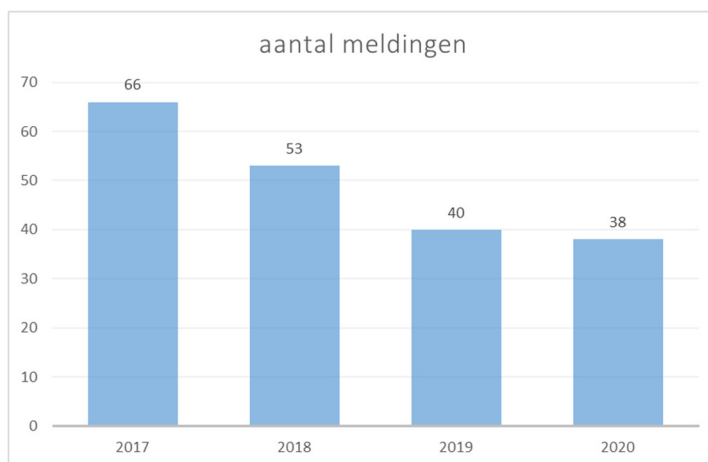
Een goede registratie van en respons op (vermoedens van) integriteitsschendingen dragen bij aan een groter integriteitsbewustzijn en het beter beheersbaar maken van integriteitsrisico's. Door het registreren van integriteitsschendingen en opvolging, kunnen lessen worden getrokken dat kan bijdragen aan het versterken van een lerende organisatiecultuur. Zo kan op effectieve wijze meer ingezet worden op preventie en bewustwording en specifiek aandacht komen voor onderdelen waarin verdere versterking van integer gedrag nodig blijkt. Dit rapport draagt bij aan de verdere versterking van het integriteitsbeleid binnen BZK en helpt de ambitie om meer in te zetten op preventie activiteiten.

In 2020 zijn 38 meldingen in behandeling genomen waarvan 6 meldingen uit voorgaande jaren afgesloten. De Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) en de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) zijn in deze tellingen niet meegenomen.

2. Integriteitsmeldingen

2.1. Meldingen in 2020

In 2020 zijn er 38 meldingen gedaan van (vermoedens van) integriteitsschendingen. Dit is een daling ten opzichte van 2019 (40 meldingen), alsook 2018 (53 meldingen) en 2017 (66 meldingen).

In bovenstaand overzicht zijn alleen de meldingen die in 2020 zijn afgerond meegenomen. Meldingen die in 2020 nog niet zijn afgerond (bijv. vanwege lopend onderzoek) en in 2021 doorlopen, zijn niet in de telling meegenomen. Dit betreft zes meldingen. Drie van de 38 meldingen zijn gedaan in 2019 en in 2020 afgerond.

2.2. Structurele ondermelding

Evenals vorig jaar is er sprake van een daling in het aantal integriteitsmeldingen die zijn gedaan. Opgemerkt wordt dat bij een organisatieonderdeel veel aandacht is gegeven aan de meldingsprocedure in trainingen. Dit heeft specifiek voor dat onderdeel een toename in meldingen opgeleverd.

Naast de dalende trend merken wij op dat er ook sprake is van *structurele ondermelding*. Wij spreken van structurele ondermelding als er gedurende een aantal jaren sprake is van een te laag aantal meldingen ten opzichte van het aantal medewerkers. In 2020 waren er 9708 medewerkers werkzaam bij BZK (exclusief stagiaires en externen). Dat betekent dat 0,39% van de medewerkers een integriteitsmelding heeft gedaan in 2020. Dit ligt onder het gemiddelde in Nederland (0.5% - 1%)¹.

Beperkte capaciteit

Een oorzaak van de structurele ondermelding die wij aannemelijk achten is de beperkte capaciteit van de Centrale Integriteitscoördinatoren (3 fte) voor de inzet op preventieve activiteiten, waaronder het bevorderen van integriteitsbewustwording, verhogen van kennis over de geldende gedragsregels en procedures en het voorlichten over de meldingskanalen bij signalen van niet-integer gedrag of vermoedens daarvan. De focus ligt met name op het opvangen, onderzoeken en afhandelen van integriteitsmeldingen (repressie) en niet zozeer de preventie. Ook het versterken

¹ Uit analyse van BIOS en BZK op basis van de URI registraties zo'n 10 jaar geleden.

van het morele kompas onder medewerkers en leidinggevenden en het bevorderen van ethisch leiderschap, zijn onderwerpen die hierdoor binnen het integriteitsmanagement te weinig aandacht hebben gekregen.

Thuiswerken

Daarnaast zou de ondermelding in 2020 het gevolg kunnen zijn van het feit dat veel medewerkers vanaf maart 2020 thuiswerken vanwege COVID. Medewerkers en leidinggevenden hebben minder te maken met zichtbaar gedrag van collega's en werken niet tot nauwelijks op kantoor: hierdoor kan het aantal ongewenste of niet integere gedragingen dat zichtbaar is behoorlijk zijn afgenomen. Overigens werkt een behoorlijk deel van de medewerkers gewoon door op locatie vanwege de aard van hun werk. Dit betreft vooral medewerkers in de uitvoerende onderdelen van BZK.

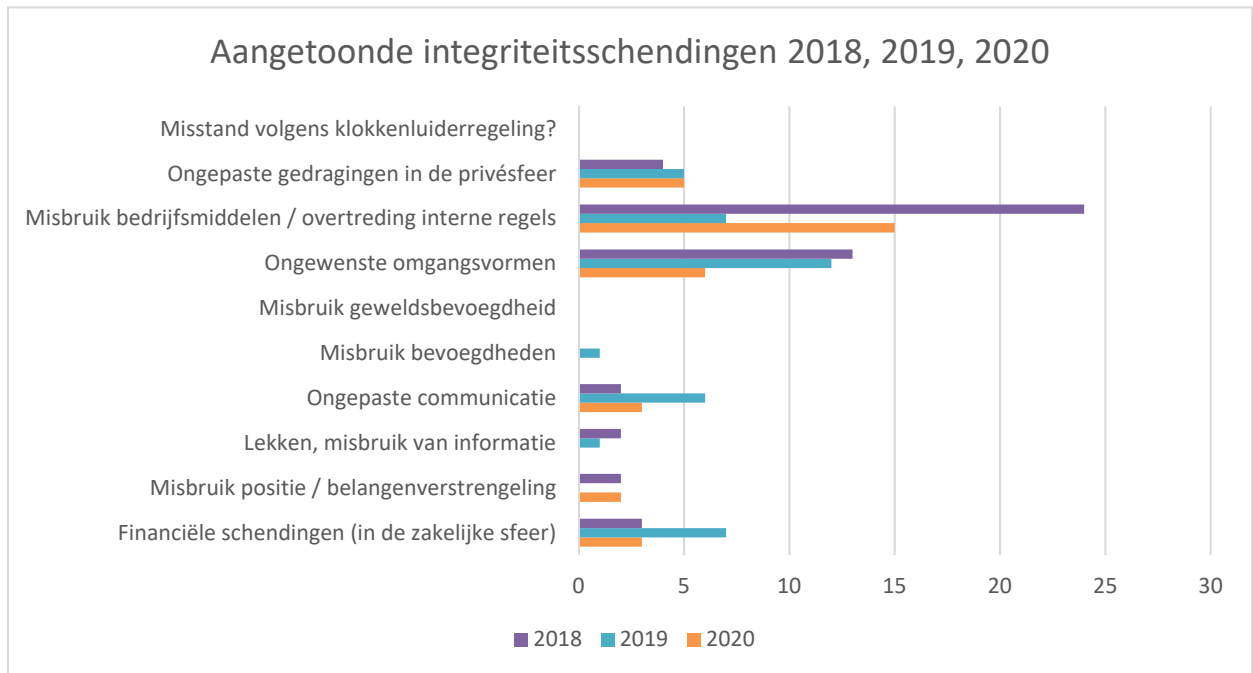
2.3. Vermoedelijke en aangetoonde schendingen 2020

Per melding kan een of meerdere schendingen aan de orde zijn. Hieronder is per type schending het aantal gemelde schendingen weergegeven en het aantal daarvan dat is aangetoond – na onderzoek – als integriteitsschending. Voor de details over deze cases wordt verwezen het geanonimiseerde overzicht in bijlage 1.

Tabel: Totaaloverzicht van schendingen 2020

type schending	vermoedelijke schending	waarvan aangetoond
Financiële schendingen (in de zakelijke sfeer)	4	3
Misbruik positie / belangenverstrengeling	4	2
Lekken, misbruik van informatie	5	0
Ongepaste communicatie	4	3
Misbruik bevoegdheden	0	0
Misbruik geweldsbevoegdheid	0	0
Ongewenste omgangsvormen	6	6
Misbruik bedrijfsmiddelen / overtreding interne regels	21	15
Ongepaste gedragingen in de privésfeer	7	5
Misstand volgens klokkenluiderregeling	0	0
Totaal	51	34

2.4. Type integriteitschendingen 2018 – 2020

Vergeleken met de 2018, 2019 en 2020, merken wij de volgende verschillen op:

1. **Verdubbeling misbruik bedrijfsmiddelen / overtreding interne regels:** De meeste aangetoonde schendingen in 2020 betreffen misbruik van bedrijfsmiddelen en de overtreding van de interne regels. Dit is een verdubbeling ten opzichte van 2019. Een deel hiervan betreft ongeoorloofde afwezigheid, niet volgen van interne procedures en misbruiken van bedrijfsmiddelen zoals een telefoon.
2. **Halvering ongewenste omgangsvormen:** Vergeleken met 2018 en 2019 is het aantal aangetoonde schendingen van ongewenste omgangsvormen gehalveerd.
3. **Daling financiële schendingen:** Het aantal meldingen inzake financiële schendingen, zoals fraude en diefstal is in 2020 vergeleken met 2019 eveneens gehalveerd.
4. **Halvering ongepaste communicatie:** In 2020 hebben zich 3 schendingen inzake ongepaste communicatie voorgedaan, dit was in 2019 nog 6.

In 2020 zijn, net als in 2018 en 2019 geen misstanden conform de Klokkenluiderregeling aan de orde geweest noch misbruik van geweldsbevoegdheid.

In algemene zin stellen we dat gezien het beperkt aantal meldingen die wij ontvingen in 2020 en de jaren daarvoor, het lastig maakt de verschillen goed te kunnen duiden. Een mogelijke verklaring voor de genoemde verschillen zijn:

Ad 1 Misbruik bedrijfsmiddelen / overtreding interne regels

Mogelijke oorzaak van de verdubbeling ligt in de verhoogde aandacht die is gegeven in trainingen over de meldprocedure bij een organisatieonderdeel. Dit heeft voor een toename van meldingen gezorgd vanuit dit onderdeel.

Ad 2 Ongewenste omgangsvormen

Door het verplichte thuiswerken waar een groot deel van de BZK-medewerkers vanaf maart 2020 mee te maken kregen, is er weinig fysiek contact geweest tussen medewerkers. Het werken is

grotendeels digitaal verlopen waardoor ook vergaderingen en andere bijeenkomsten online verliepen. Hierin zien wij een verklaring voor de sterke afname van de sociale schendingen, zijnde ongewenste omgangsvormen: pesten, (seksuele) intimidatie, roddelen, discriminatie, agressie en bedreiging.

Daarnaast is er in 2020 in de gehouden integriteitstrainingen meer aandacht besteed aan ongewenste gedragingen en waar je terecht kan om signalen te melden. Het grootste deel van de gehouden integriteitstrainingen is als vervolg op een eerdere integriteitsmelding of op basis van ontvangen signalen vanuit medewerkers of management.

Ad 3 Financiële schendingen

Ook voor de financiële schendingen kan het verplichte thuiswerken een oorzaak voor het lagere aantal meldingen. Er is mogelijk minder gelegenheid geweest tot het plegen van een dergelijke schending.

Ad 4 Ongepaste communicatie

In 2020 zijn er trainingen gegeven binnen diverse organisatieonderdelen. In de gegeven integriteitstrainingen is veel ingezoomd op concrete voorbeelden van ongewenste communicatie, zoals ongepaste uitlatingen op social media, waaronder racisme, maar ook aspecten die gerelateerd zijn aan informatiebeveiliging.

3. Afdoening

De afdoening, waaronder het eventueel sanctioneren naar aanleiding van een integriteitsschending is een verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. In de regel is dat de DG of de directeur van de uitvoeringsorganisatie, die zich laat bijstaan door HRM Advies en een arbeidsjurist.

In 2020 hebben 12 personen een berisping gehad, 1 persoon een verplaatsing en 2 personen een beëindiging dienstverband. Naast deze 15 disciplinaire afdoeningen zijn er ook niet-disciplinaire afdoeningen geweest: bij 3 personen is de tijdelijke aanstelling of inhuur beëindigd. In 3 gevallen is er aangifte gedaan.

type	aantal
Disciplinair	
Schriftelijke berisping	12
Financiële afdoening	0
Verplaatsing	1
Beëindiging dienstverband	2
Totaal	15
Niet-disciplinair	
Corrigerend gesprek, waarschuwing training, coaching e.d.	7
Beëindiging tijdelijke arbeidsovereenkomst, stage,	3
Ontslag op initiatief medewerker	0
Geen afdoening	13
Totaal	23

Bijlage 1: Anoniem overzicht (vermoedens van) integriteitsschendingen bij Centrale Integriteitscoördinator BZK 2020

- Dit overzicht betreft meldingen die zijn ontvangen door de Centrale Integriteitscoördinator BZK en de opvolgingen en afdoeningen hierop op basis van de Uniforme Registratie Integriteitsschendingen (URI).
- In dit overzicht is geprobeerd een balans te vinden tussen enerzijds transparantie aangaande integriteitsmeldingen en de opvolging en afdoening hiervan en anderzijds discretie richting de betrokkenen.
- Het betreft de meldingen die in 2020 zijn afgerond. In het overzicht staan daarom ook meldingen uit 2019 die in 2020 zijn afgedaan. Sommige meldingen uit 2020 worden in 2021 of later afgerond en zijn derhalve niet opgenomen in dit overzicht.
- Wanneer er per casus meerdere betrokkenen zijn worden deze niet apart vermeld. In dit overzicht is per casus maar één hoofdcategorie aangehouden terwijl in de praktijk vaker meerdere schendingen tegelijk gemeld werden.
- De meldingen met betrekking tot medewerkers van de AIVD en RCN zijn niet opgenomen in dit overzicht.

ref	hoofdcategorie	subtype	beschrijving
1	Financiële schending (zakelijke sfeer)	Diefstal / verduistering	Externe medewerker liet vorderingen uitbetalen op eigen rekening. Het dienstverband is beëindigd en er is aangifte gedaan.
2	Financiële schending (zakelijke sfeer)	Fraude	Medewerker voert onterecht reisdeclaratie in en wordt hiervoor schriftelijke berispt.
3	Financiële schending (zakelijke sfeer)	Fraude	Melding over medewerker die fraude zou plegen in privésfeer. Onderzoek heeft dit niet aangetoond.
4	Financiële schending (zakelijke sfeer)	Overig	Medewerker verzuimt incident te melden. Er vindt een corrigerend gesprek plaats.
5	Misbruik positie en belangenverstrengeling	Ongeoorloofd aannemen vragen om geschenken	Medewerker maakt misbruik van regeling overname bedrijfsmiddelen. Er heeft een corrigerend gesprek plaatsgehad. Medewerker op eigen initiatief overgeplaatst naar ander organisatie onderdeel.
6	Misbruik positie en belangenverstrengeling	Ongeoorloofd aannemen van / vragen om geschenken, uitnodigingen	Medewerkers zouden een uitnodiging en geschenken hebben aangenomen. Onderzoek heeft dit niet aangetoond.
7	Misbruik positie en belangenverstrengeling	Ongeoorloofd aannemen van / vragen om geschenken, uitnodigingen	Medewerker heeft een geschenk aangenomen tijdens diensttijd. Er vindt geen verder onderzoek en afdoening plaats omdat de medewerker al langere tijd niet meer werkzaam is binnen de organisatie.

8	Lekken en misbruik en/of achterhouden van en/of ongeoorloofd omgaan met informatie	Lekken van informatie	Lekken van bedrijfsgevoelige informatie inzake aanbesteding. Onderzoek heeft dit niet aangetoond.
9	Lekken en misbruik en/of achterhouden van en/of ongeoorloofd omgaan met informatie	Misbruiken van informatie	Melding dat medewerker valsheid in geschrifte zou hebben gepleegd. Onderzoek heeft dit niet aangetoond.
10	Lekken en misbruik en/of achterhouden van en/of ongeoorloofd omgaan met informatie	Ongepaste communicatie	Melding van ongewenste communicatie op social media door een medewerker. Onderzoek heeft niet kunnen opleveren wie de medewerker is.
11	Lekken en misbruik en/of achterhouden van en/of ongeoorloofd omgaan met informatie	Ongepaste meningsuitingen	Medewerker doet ongepaste uitlatingen op social media. Medewerker is hiervoor schriftelijk berispt.
12	Lekken en misbruik en/of achterhouden van en/of ongeoorloofd omgaan met informatie	Overig	Betreft ongepaste schriftelijke uitlating. Onderzoek heeft niet kunnen opleveren wie de medewerker is.
13	Ongewenste omgangsvormen	Seksuele intimidatie	Ongepaste uitlatingen onder diensttijd door ingehuurde medewerker. Inhuur overeenkomst is per direct beëindigd.
14	Ongewenste omgangsvormen	Verbale en/of non-verbale agressie en geweld, pesten	Melding over ongewenste omgangsvormen binnen een team. Er hebben diverse corrigerende gesprekken plaatsgehad en bewustwordingsactiviteiten zijn ingezet.
15	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Melding dat een medewerker privé contacten heeft toegelaten tot bedrijfspand. Onderzoek heeft dit niet aangetoond.
16	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Medewerker gebruikt bedrijfstelefoon voor privégebruik en is hiervoor schriftelijk berispt.
17	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Niet toegestaan privégebruik van bedrijfsmiddelen/voorzieningen	Melding over medewerker inzake privé gedragingen. Onderzoek heeft dit niet aangetoond.
18	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Niet toegestaan privégebruik van bedrijfsmiddelen/voorzieningen	Medewerker maakt privégebruik van diensttelefoon. De bedragen zijn teruggevorderd.
19	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Ongeoorloofd werkverzuim	Medewerker is ongeoorloofd afwezig en is hiervoor schriftelijke berispt.

20	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Ongeoorloofd werkverzuim	Medewerker is ongeoorloofd afwezig en is hiervoor schriftelijke berispt.
21	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Ongeoorloofd werkverzuim	Medewerker volgt interne bedrijfsregels niet op en krijgt daarvoor een schriftelijke berisping.
22	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Ongeoorloofd werkverzuim	Medewerker volgt interne bedrijfsregels niet op en krijgt daarvoor een schriftelijke berisping.
23	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Niet volgen van de procedures	Medewerker volgt Covid regels niet op en krijgt daarvoor een schriftelijke berisping.
24	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Niet volgen van de procedures	Tijdens diensttijd ontstaat een incident met de dienstauto waarna meerdere overtredingen plaatshebben. De tijdelijke inhuur is beëindigd en er is aangifte gedaan.
25	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Niet volgen van de procedures	Medewerkers hebben tijdens afdelingsuitje bedrijfsregels en Covid regels overtreden. Middels diverse bijeenkomsten hebben er verantwoordingsgesprekken plaatsgehad.
26	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Niet volgen van de procedures	Medewerker wordt beschuldigd van niet tijdig en onjuist informeren. Onderzoek heeft dit niet aangetoond.
27	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Niet volgen van de procedures	Medewerker komt interne afspraken meerdere keren niet na. Er vindt een corrigerend gesprek plaats.
28	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Niet volgen van de procedures	Medewerker volgt de Covid regels niet op. Medewerker is hiervoor schriftelijk berispt.
29	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Niet volgen van de procedures	Medewerker heeft verzuimd relatie te melden. Medewerker is intern overgeplaatst.
30	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Niet volgen van de procedures	Melding over het niet volgen van procedure rond een vacaturestelling. Onderzoek heeft dit niet aangetoond.
31	Misbruik bedrijfsmiddelen en	Slordig omgaan met bedrijfsmiddelen	Melding over een medewerker die een usb-stick met vertrouwelijke informatie zou hebben verloren. Er is aangifte gedaan. Zaak

	overtreding interne regels		is geseponneerd. Een corrigerend gesprek heeft plaatsgevonden.
32	Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	Gebruik van alcohol of drugs (werk gerelateerd)	Interne melding over diverse vormen van ongewenste gedragingen, misbruik bedrijfsmiddelen en alcoholgebruik tijdens werkgelegenheden. Het dienstverband van de medewerker is beëindigd.
33	Ongepaste gedragingen in privésfeer	Andere misdrijven en overtredingen	Melding over medewerker die in privésfeer criminele gedragingen verricht op social media. Onderzoek toont dit niet aan.
34	Ongepaste gedragingen in privésfeer	Andere misdrijven en overtredingen	Medewerker begaat een strafrechtelijke overtreding in de privésfeer en is ongeoorloofd afwezig. Medewerker ontvangt hiervoor een schriftelijke berisping.
35	Ongepaste gedragingen in privésfeer	Andere misdrijven en overtredingen	Medewerker wordt strafrechtelijk vervolgd voor aangelegenheden in de privésfeer. Het tijdelijke dienstverband wordt beëindigd.
36	Ongepaste gedragingen in privésfeer	Andere misdrijven en overtredingen	Medewerker pleegt valsheid in geschrifte in privésfeer. Na onderzoek krijgt de medewerker een schriftelijke berisping.
37	Ongepaste gedragingen in privésfeer	Ongewenste privécontacten	Medewerker heeft ongewenst privé contacten gehad. Na vooronderzoek is gebleken dat er te weinig concrete aanwijzingen zijn voor verder onderzoek.
38	Ongepaste gedragingen in privésfeer	Overig	Melding over medewerker die zich onbehoorlijk zou gedragen. Na onderzoek blijkt dit te gaan om een dispuut in privésfeer.

Deze openbare jaarrapportage 2020 is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie P&O
Centrale Integriteitscoördinator BZK
Postbus 20011 (TM.Z.14)
2500 EA Den Haag